

Construirea unei teologii biblice

LECȚIA
DOI

SINTEZA SINCRONICĂ A
VECHIULUI TESTAMENT

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru materiale video, suporturi de curs și alte resurse, vizitați Third Millennium Ministries la adresa thirdmill.org.

© 2012 by Third Millennium Ministries

Toate drepturile rezervate. Fără permisiunea scrisă a editurii Third Millennium Ministries, Inc., P.O. Box 300769, Fern Park, Florida 32730-0769, nicio porțiune din această publicație nu poate fi reprodusă în scopuri comerciale, în nicio formă și prin niciun mijloc, cu excepția unor citate scurte în vederea recenziei, comentariului sau studiului.

Dacă nu există alte precizări, toate citatele biblice sunt din Sfânta Scriptură – Biblia versiunea Dumitru Cornilescu revizuită. Copyrightul Bibliei Cornilescu © 1924 aparține British and Foreign Bible Society (Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate). Copyrightul © 2010 ediției revizuite în limba română aparține Societății Biblice Interconfesionale din România, cu aprobarea British and Foreign Bible Society.

DESPRE THIRD MILLENNIUM MINISTRIES

Înființată în 1997, Third Millennium Ministries este o organizație creștină nonprofit care furnizează **educație biblică gratuită în întreaga lume**. Ca răspuns la nevoia tot mai mare de formare biblică judicioasă a liderilor creștini de pe mapamond, noi creăm o programă de seminar multimedia ușor de folosit, finanțată prin donații, în cinci limbi de mare circulație (engleză, spaniolă, rusă, chineză mandarină și arabă) și o distribuim gratuit celor care au cea mai mare nevoie de ea, mai cu seamă liderilor creștini care nu au acces la educația tradițională sau nu și-o pot permite. Toate lecțiile sunt scrise, concepute și produse intern și sunt similare ca stil și calitate celor de pe History Channel[®]. Această metodă originală și eficientă pentru formarea liderilor creștini s-a dovedit foarte eficace în întreaga lume. Am câștigat Premiul Telly pentru o producție video remarcabilă în domeniul educației și utilizării animației, iar programa noastră este folosită în prezent în peste 150 de țări. Materialele Third Millennium apar sub formă de DVD-uri, materiale tipărite, *streaming* pe internet, transmisie televizată prin satelit și emisiuni de radio și televiziune.

Pentru informații suplimentare despre lucrarea noastră de slujire și pentru a afla cum vă puteți implica, vă rugăm să vizitați <http://thirdmill.org>.

Cuprins

I. Introducere	1
II. Orientarea	2
A. Sincronic	2
B. Sinteza	3
1. Negarea	3
2. Afirmarea	4
C. Exemplu	4
III. Informații istorice	6
A. Poezia	6
1. Două lumi	7
2. Discernerea informației	7
B. Narrative	9
1. Două lumi	9
2. Discernerea Informației	10
IV. Structuri sintetice	13
A. Varietatea surselor	14
1. Revelația biblică	14
2. Surse extra-biblice	16
B. Diversitatea nivelurilor	18
1. Structuri de nivel redus	18
2. Structuri de nivel mediu	20
3. Structuri de nivel complex	22
V. Concluzie	24

Construirea unei teologii biblice

Lecția doi

Sinteza sincronică a Vechiului Testament

INTRODUCERE

Am cumpărat recent un birou pe care trebuia să-l assemblez și, când am deschis cutia, o avalanșă de piese s-a revărsat pe jos. Erau așa de multe, că m-am gândit că o să-mi ia o mulțime de timp până o să-mi dau seama cum se assemblează. Dar printre piesele împrăștiate era și broșura cu instrucțiuni. Așa că m-am așezat și am început să-l citesc. Primele două pagini conțineau informații despre prima etapă a asamblării. Următoarele două pagini descriau etapa a doua. Apoi urmat de a treia. Citind instrucțiunile, am răsuflat ușurat, văzând că procesul de montare a biroului era împărțit în etape.

În multe privințe, lucrul acesta este valabil și când încercăm să înțelegem îndelungata istorie a Scripturilor Vechiului Testament. Sunt atât de multe informații despre lucrările și cuvintele lui Dumnezeu despre oameni și locuri, încât poate părea mult prea greu de înțeles. Dar, dacă folosim o abordare sincronică, împărțind istoria în etape și concentrându-ne asupra fiecăreia în parte, în momentul în care le punem laolaltă, vom descoperi că această sarcină este mult mai ușor abordabilă și mai benefică.

Aceasta este a doua lecție din ciclul Construirea unei teologii biblice. Am intitulat-o "Sinteza sincronică a Vechiului Testament". În această lecție, vom vedea cum studiază teologii biblici revelația lui Dumnezeu către popor, etapă cu etapă, în anumite momente ale istoriei Vechiului Testament.

În lecția anterioară, am văzut că, de-a lungul vremii, creștinii au folosit trei strategii de bază pentru a înțelege Scripturile: analiza literară, care abordează Biblia ca pe o lucrare literară, concepută ca să transmită anumite perspective; analiza tematică, ce privește Biblia ca pe o oglindă ce reflectă teme și întrebări contemporane sau tradiționale și analiza istorică, în care Biblia este privită ca o fereastră spre evenimentele istorice pe care ni le prezintă. Am văzut, de asemenea, că teologiile biblice se concentrează mai întâi asupra analizei istorice a Scripturilor și în mod special asupra felului în care Dumnezeu S-a implicat în evenimentele istorice descrise în Biblie.

Din acest motiv, am spus că „Teologia biblică este reflecția teteologică izvorâtă din analiza istorică a lucrărilor lui Dumnezeu, relatate în Scriptură”. Teologia biblică vizează relațiile biblice privitoare la lucrările lui Dumnezeu și trage concluzii din aceste evenimente pentru teologia creștină. Cu această recapitulare în minte, să ne întoarcem la lecția noastră.

În această lecție de sinteză sincronică a Vechiului Testament, vom atinge trei teme principale. În primul rând, ne vom însuși o orientare de bază a ceea ce este „sinteza sincronică”. Apoi vom vedea felul în care unele pasaje din Vechiul Testament comunică informații istorice folosite în sinteza sincronică. În al treilea rând, ne vom concentra asupra structurilor teologice sintetice descoperite prin sinteza sincronică a informațiilor istorice ale Vechiului Testament. Să începem cu o orientare de bază a subiectului nostru.

ORIENTARE

Pentru a înțelege ce vrem să spunem prin „sinteza sincronică”, vom aborda trei aspecte. Întâi vom defini termenul „sincronic”. Apoi termenul „sinteza” și, în fine, vom ilustra și argumenta cu un exemplu din Scripturi. Să începem cu semnificația cuvântului „sincronic”.

SINCRONIC

Cuvântul „sincronic” derivă din două cuvinte grecești: prepoziția *sun* care înseamnă „cu”, sau „împreună cu”, și substantivul *chronos* care înseamnă „timp”. Atunci când folosim cuvântul pentru descrierea unor evenimente istorice, acesta se referă la întâmplări ce au avut loc „împreună, în aceeași perioadă de timp” sau „în același timp”. Vom folosi termenul sincronic pentru a ne referi la analiza pe care teologi biblici o întreprind adesea pe grupuri de evenimente din istoria Vechiului Testament, care au loc în același timp.

Pentru a ilustra această idee, gândiți-vă la felul în care își spun povestea regizorii de film. Cele mai cunoscute filme prezintă firul poveștii de la început până la sfârșit. Ei arată cum un eveniment duce la altul, apoi acesta duce la altul și așa mai departe. Totuși, chiar dacă filmul este un întreg, el este împărțit în părți mai mici, numite scene. Fiecare scenă spune o parte din întreaga poveste. Astfel, fiecare scenă reprezintă un moment sincronic din film, o perioadă din film.

Un studiu sincronic al Vechiului Testament se face printr-o abordare similară. În sinteza sincronică, teologii biblici își concentrează atenția pe perioade specifice de timp din Vechiului Testament ca și când acestea ar fi scene dintr-un film în loc să parcurgă întreaga istorie ca atare.

Totuși, este important să realizăm că, asemenea scenelor dintr-un film, abordarea sincronică se poate focaliza pe perioade de diferite lungimi. Câteodată teologii biblici își concentrează atenția asupra unor perioade istorice relativ scurte, dar alteori se ocupă de perioade mai lungi.

Facem cam la fel și în viața de zi cu zi. Câteodată vorbim despre unele lucruri ca și cum s-au întâmplat deodată, chiar dacă, de fapt, s-au desfășurat într-un interval mai mare de timp. De exemplu, aș putea spune „Adineauri am stat mult de vorbă cu prietenul meu”, referindu-mă la o conversație de lungă durată ca la un eveniment singular. Alteori vorbim despre intervale de timp mai mari ca și cum totul s-a întâmplat în același timp. De exemplu, am putea rezuma activitățile dintr-o săptămână, spunând că „săptămâna trecută am fost pe munte”, sau dintr-un an întreg, spunând „anul trecut am fost la școală”. Teologii biblici practică același gen de flexibilitate temporală atunci când împart istoria Vechiului Testament în unități sincronice. Câteodată se axează pe perioade relativ scurte, iar, alteori, pe perioade mai lungi din istorie.

În afară de cazul în care avem în vedere doar o fracțiune de secundă, timpul trece în fiecare perioadă sincronică din istorie și acest interval de timp introduce schimbări istorice. Câteodată aceste schimbări sunt minore, iar, alteori, pot fi destul de semnificative. Dar, indiferent ce schimbări au loc, abordarea sincronică a Vechiului

Testament tratează perioada în cauză ca pe un întreg. Și se concentrează, în primul rând, pe perspectivele teologice stabilite la finalul perioadei avute în vedere.

De exemplu, în povestirea relativ scurtă a jertfirii lui Isaac de către Avraam din Geneza 22, se întâmplă multe lucruri. Dar teologii biblici pun problema astfel: „Ce perspective teologice caracterizează această parte a vieții lui Avraam?”

Teologii biblici tratează, de asemenea, și perioade mai lungi de timp, precum viața lui Avraam din Geneza 11-25, perioadă ce se întinde de-a lungul a 175 de ani. Dar și în cazul unei perioade lungi de timp, ei tot pun întrebări de genul: „Ce perspective teologice caracterizează viața lui Avraam, ca întreg?”

De fapt, teologii biblici tratează câteodată întreg Vechiul Testament ca pe o unitate sincronică, punând întrebarea: „Ce a făcut și a spus Dumnezeu în vremea Vechiului Testament?”

Cunoscând acum definiția termenului „sincronic”, să trecem la al doilea termen, cel de „sinteză”.

SINTEZA

Conceptul de sinteză nu e greu de înțeles. Îl folosim adesea în viața de zi cu zi. Înseamnă, de fapt, combinarea diferitelor componente ale unui lucru pentru a forma un întreg.

De exemplu, imaginați-vă că mergeți la cină, acasă la un prieten. Mâncați din toate câte ceva. Auziți pe cineva vorbind și pe altcineva cum răspunde. Cineva spune o glumă și tot grupul râde. Cineva a întârziat și altcineva pleacă mai devreme. Se întâmplă tot felul de lucruri. Acum imaginați-vă că a doua zi povestiți unui prieten ce s-a întâmplat la cină. E puțin probabil că o să începeți să repetați tot ce s-a întâmplat. În schimb, veți face o sinteză sau o grupare logică a întregului eveniment.

În multe privințe, facem la fel atunci când privim la Scripturi prin prisma sintezei sincronice. Descriem felul în care diferite componente ale teologiei descoperite în anumite perioade ale istoriei formează împreună o structură logică și coerentă. Pentru a înțelege felul în care sinteza sincronică evaluează structura logică a teologiei Vechiului Testament într-un anumit moment, vom aborda două aspecte. Mai întâi vom privi la tendința comună de negare a caracterului logic al Vechiului Testament, iar apoi vom oferi o afirmare a coerenței lui logice. Să începem privind la tendința comună de negare a caracterului logic al Vechiului Testament.

Negarea

Pe la mijlocul secolului 20, mulți cercetători critici făceau distincție între teologia biblică și teologia sistematică, subliniind rolul logicii în fiecare din cele două discipline. Este ușor de văzut că logica are o funcție vitală în teologia sistematică tradițională. Dar criticii teologi au argumentat că logica nu ar trebui să joace un rol la fel de important în teologia biblică.

Deși complexitatea acestor discuții depășește obiectul lecției noastre, putem să rezumăm opinia lor într-un fel care să ne ajute. În esență, teologii critici considerau că logica era o trăsătură primară a ceea ce ei numeau „mentalitatea grecească”, destul de mult diferită de „mentalitatea evreiască”. Bazându-se pe un număr de evaluări lingvistice și culturale, ei susțineau că grecii erau focalizați pe ordinea logică și abstractă, asemănător cu teologia sistematică. Prin contrast, au sugerat că mentalitatea evreilor privea totul în termeni de dinamică a istoriei. Din acest punct de vedere, Vechiul Testament nu s-a concentrat, deci, pe sisteme logice sau pe relațiile teologice dintre credințe. Prin urmare, a sintetiza teologia Vechiului Testament însemna o înțelegere greșită a Bibliei evreiești, forțându-l să intre într-un cadru grecesc.

Afirmarea

Spre deosebire de această negare, o afirmare a caracterului logic al Vechiului Testament are la bază cel puțin două lucruri. În primul rând, studiile recente au discreditat la scară largă aceste tipuri de contraste dintre mentalitatea greacă și cea evreiască sugerate cândva de mulți teologi biblici. Aceste mentalități erau diferite în multe feluri, dar erau, de asemenea, și foarte similare una cu cealaltă.

În al doilea rând, teologia Vechiului Testament etalează o preocupare masivă în domeniul logicii și a rațiunii. Nicio perspectivă substanțială asupra vieții nu poate fi lipsită de o atentă reflecție logică. Fără îndoială, multe lucruri prezentate în Vechiul Testament vor rămâne un mister pentru om, deoarece gândurile lui Dumnezeu depășesc cu mult capacitatea noastră de înțelegere. Totuși, acest fapt nu neagă valoarea gândirii logice a ceea ce ne-a fost revelat. Nu se pune problema dacă teologia Vechiului Testament implică logica, ci cum o folosește.

Este adevărat că teologia Vechiului Testament nu întrebuințează standardele tradiției filozofice convenționale vestice, care au influențat așa de mult teologia sistematică tradițională. De exemplu, Vechiul Testament folosește relativ puțini termeni tehnici; teologia lui este exprimată într-o varietate de genuri literare; diferiți autori ai Vechiului Testament subliniază diferite aspecte ale credinței lor; și Vechiul Testament nu prezintă nicăieri un sistem logic atotcuprinzător al teologiei.

Cu toate acestea, revelațiile lui Dumnezeu în Scriptură nu sunt întâmplătoare, incoerente sau contradictorii. După cum vom vedea mai târziu în această lecție, revelația lui Dumnezeu nu numai că a dat poporului Său o bună cunoaștere a unor anumite evenimente, ci i-a și condus pe căi logice, sintetice de înțelegere, comportament și sentimente față de El, față de ei înșiși și față de restul creației.

Având în minte ideea de bază despre sinteza sincronică, ne este de folos să vedem un exemplu al acestei abordări, chiar în Biblie.

EXEMPLU

Când citim Scripturile, descoperim că, adesea, personajele și scriitorii au împărțit Vechiul Testament în perioade istorice diferite și au sintetizat teologia pe care au întâlnit-

o acolo. Au făcut acest lucru de nenumărate ori, dar din perspectiva lecției noastre, vom exemplifica printr-un singur pasaj reprezentativ. Iată ce scrie Pavel în Romani 5:12-14.

De aceea, după cum printr-un singur om a intrat păcatul în lume, și prin păcat a intrat moartea, și astfel moartea a trecut asupra tuturor oamenilor, din pricină că toți au păcătuit. Căci înainte de Lege păcatul era în lume. Dar păcatul nu este ținut în seamă câtă vreme nu este o lege. Totuși moartea a domnit, de la Adam până la Moise, chiar peste cei ce nu păcătuiseră printr-o călcare de lege asemănătoare cu a lui Adam, care este o icoană preînchipuitoare a Celui ce avea să vină (Romani 5:12-14)

În aceste versete, Pavel tratează perioada dintre căderea lui Adam în păcat și darea Legii la Muntele Sinai, ca o unitate sincronică, o singură perioadă din istorie. Principala sa preocupare în acest pasaj este demonstrarea felului în care efectele extinse ale păcatului lui Adam au prefigurat efectele extinse ale ascultării lui Hristos. Pentru a sublinia acest lucru, Pavel a sintetizat câteva caracteristici teologice ale perioadei dintre Adam și Moise.

În versetul 12, Pavel menționează că „păcatul a intrat în lume printr-un singur om și prin păcat a intrat moartea”. Aici, el face aluzie la Geneza 3:14-19, unde moartea a fost rezultatul păcatului. Iar apoi descrie perioada dintre căderea lui Adam și Muntele Sinai ca perioada „înainte de Lege”, o vreme în care oamenii nu au avut un cod de legi, precum Cele Zece Porunci și Cartea Legii. De asemenea, el afirmă că, în acest răstimp, oamenii „nu păcătuiseră printr-o călcare de lege asemănătoare cu a lui Adam”. Adică ei nu au încălcat porunci date specific de Dumnezeu așa cum a făcut-o Adam în grădina Edenului.

De vreme ce Pavel spune că nu era lege înainte de muntele Sinai, ar fi trebuit să se confrunte cu posibilitate ipotetică: Poate că oamenii care au trăit în vremea dintre Adam și Moise nu erau vinovați de păcate. Dacă nu au avut legi specifice pe care să le încalce, cum am putea să spunem că erau păcătoși? Pentru a răspunde la această întrebare, Pavel subliniază o altă caracteristică a acelor vremuri: „moartea a domnit de la Adam până la Moise”. Argumentul său este următorul: oamenii au fost sub blestemul morții, deci, prin deducție logică, rezultă că aceștia au fost păcătoși.

Într-un context mai larg al acestui pasaj, Pavel continuă spunând că ascultarea de Dumnezeu a lui Isus a rezolvat problema creată de păcatul lui Adam. Așa cum singurul act de neascultare a lui Adam a adus moartea tuturor celor ce se unesc cu Adam, singurul act de ascultarea a lui Hristos a adus viață tuturor celor ce se unesc cu El. Din acest motiv, el spune că Adam a fost „icoana preînchipuitoare” sau prototipul lui Isus.

Observați cum funcționează raționamentul lui Pavel. Mai întâi el sincronizează timpul de la cădere până la darea legii într-o singură perioadă, și apoi timpul de la Hristos până în prezent, o altă perioadă. Apoi face sinteza fiecărei perioade, asociind caracteristici diferite, într-o manieră logică. Pe scurt, a făcut ceea ce orice teolog biblic competent ar fi făcut. Și modelul lui ne arată că sinteza sincronică este, de asemenea, o practică îndreptățită pentru creștinii de azi

După ce am văzut ce este sinteza sincronică și am arătat că Noul Testament legitimează această abordare, suntem gata să ne îndreptăm spre o etapă esențială spre

crearea sintezelor sincronice, și anume procesul de discernere a informațiilor istorice din Vechiul Testament.

INFORMAȚII ISTORICE

După cum am văzut în lecția anterioară, teologii biblici sunt preocupați în mod special de două tipuri de evenimente istorice: revelarea unor lucrări divine, adică lucruri pe care le-a făcut Dumnezeu, și revelarea cuvântului divin, adică ceea ce a spus Dumnezeu și mesagerii Săi.

Înainte ca teologii biblici să sintetizeze teologia unei perioade din Vechiul Testament, ei trebuie să adune mai întâi informații despre evenimentele istorice - cuvintele și lucrările lui Dumnezeu, ce au avut loc în vremea respectivă. Aceste fapte istorice devin unitățile de bază pentru clădirea sintezei lor sincronice. La o primă vedere, acest lucru poate părea destul de ușor de făcut. Am putea să ne gândim că este suficient să repetăm ce spune Biblia despre lucrurile întâmplate la momentul respectiv. Dar, după cum vom vedea, adunarea informațiilor istorice din Biblie necesită mare atenție.

Vechiul Testament nu este un catalog cu informații istorice. Mai degrabă conține povestiri, poeme, legi, literatură de înțelepciune, genealogii, diferite tipuri de Psalmi, discursuri profetice și multe alte genuri literare. Toate acestea ne oferă informații despre ce a spus și a făcut Dumnezeu, dar informația istorică este învăluită în trăsăturile fiecărui gen literar în parte. Din acest motiv, teologii biblici trebuie să găsească modalități de a aduna informațiile istorice din fiecare gen literar.

Timpu pe care-l avem ne permite să explorăm acest proces cu două genuri literare majore: poezia și narațiunea. Dar ceea ce vom învăța despre acestea ne va arăta care sunt lucrurile după care să ne uităm și în alte genuri literare. Să începem cu felul în care poezia ne comunică informațiile istorice.

POEZIA

Când vorbim despre poezie în Vechiul Testament, ne gândim la pasaje precum Psalmii, parte din literatura de înțelepciune, multe dintre profeții și mici fragmente din alte cărți. Pentru a discerne fapte despre acțiunile și cuvintele lui Dumnezeu în aceste pasaje din Scripturi, trebuie să explicăm felul în care caracteristicile literare ale poeziei revelează informația istorică.

Pentru aceasta, ne vom ocupa de două chestiuni. Să analizăm mai întâi două lumi pe care poezia Vechiului Testament le are în vedere. Vom vedea cum preocuparea pentru aceste două lumi afectează procesul de discernere al informației istorice în poezie. Să analizăm mai întâi cele două lumi din poezia Vechiului Testament.

Două lumi

Poeții Vechiului Testament erau interesați de două lumi care ne dau informații istorice. Pe de-o parte, acordau atenție lumii despre care scriau - ceea ce noi vom numi „acea lume”. Când scriau despre cea lume, furnizau date obiective despre lucrările și cuvintele lui Dumnezeu. În primul rând, adesea poezia deschidea ferestre spre trecut.

De exemplu, unul dintre pasajele poetice binecunoscute este cântecul pe care Moise și Maria l-au cântat la Marea Roșie, în Exodul 15:1-21. Moise a inclus această poezie în cartea Exodul, în parte pentru a da cititorilor săi informații istorice despre ceea ce a făcut Dumnezeu la Marea Rosie.

În al doilea rând, poezia din Vechiul Testament deschide adesea fereastra spre informații istorice contemporane scriitorului. De exemplu, Psalmul 1 recomandă meditația asupra Legii lui Dumnezeu. Pentru a exprima importanța Legii, psalmistul atrage atenția asupra binecuvântărilor continue peste slujitorii credincioși și a pedepsei de care au parte cei păcătoși. În acest sens, Psalmul 1 oferă cititorilor săi o înțelegere a evenimentelor curente din acea vreme.

În al treilea rând, poezii Vechiului Testament îndreaptă câteodată atenția cititorilor lor spre viitor. De exemplu, în Isaia 40:1-11, Isaia prevestit despre o vreme când cei din Iuda, aflați în exil, se vor întoarce în țara lor.

Într-un fel sau altul, poezia Vechiului Testament comunică deseori informații despre cuvinte și lucrări revelatoare ale lui Dumnezeu din trecut, prezent și viitor. Poeții Vechiului Testament au avut și ei în vedere lumea cititorilor lor pe care o vom numi „lumea lor”. S-au focalizat asupra lumii lor, concepând textele care să influențeze viața cititorilor inițiali în moduri specifice.

De exemplu, cântecul lui Moise și al Mariei din Exodul 15 încurajează cititorii timpurii ai lui Moise să meargă înainte cu încredere către Țara Promisă. Psalmul 1 a fost scris pentru a-i inspira la meditație continuă asupra Legii lui Dumnezeu. În fine, prevestirile lui Isaia din capitolul 40 au fost concepute pentru a-i încuraja pe cei aflați în exil să-și păstreze speranța unei întoarceri glorioase în Țara Promisă. Poeții Vechiului Testament au atras atenția cititorilor inițiali spre „acea lume” - a revelației lucrărilor și cuvintelor lui Dumnezeu – pentru a vorbi „lumii lor”, vremea în care trăia auditoriul inițial.

Acum trebuie să analizăm felul în care cele două lumi ale poeziei Vechiului Testament afectează modul în care putem discerne informațiile istorice din aceste fragmente din Biblie.

Discernerea informației

Putem să fim siguri că ceea ce poezii Vechiului Testament au spus cititorilor lor despre trecut, prezent și viitor este adevărat. Ei au fost inspirați de Dumnezeu, care rostește doar adevărul. Dar adesea au descris istoria în feluri care nu erau tocmai simplu de înțeles. Din acest motiv, pentru a ști ce intenționau, de fapt, să comunice despre faptele istorice obiective, trebuie să înțelegem convențiile literare ale poeziei din Vechiul Testament.

Sunt multe feluri de a descrie convențiile literare ale poeziei din Vechiul Testament, dar din perspectiva lecției noastre, vom alege doar patru caracteristici esențiale. Întâi, pasajele poetice folosesc un vocabular și o sintaxă mai puțin obișnuite, concepute pentru a-i determina pe cititori să reflecte la ce este scris. Apoi, poeții Vechiului Testament au folosit multe figuri de stil, precum metafore, comparații, analogii și hiperbole pentru a descrie indirect realitatea istorică. În al treilea rând, poeții au exprimat reflecțiile lor imaginare pentru a genera experiențe imaginative senzoriale captivante în cititorii lor. În fine, ei și-au transmis propriile emoții pentru a provoca răspunsuri emoționale în cititorii lor. Aceste caracteristici apar într-o oarecare măsură și în alte genuri literare din Biblie, dar sunt caracteristici esențiale condensate în poezia Vechiului Testament.

Pentru a vedea felul în care aceste caracteristici influențează comunicarea informațiilor istorice, vom analiza un text dintr-un pasaj poetic despre care am discutat deja: cântecul lui Moise și al Mariei, la Marea Roșie, din Exodul 15 Iată ce scrie Moise, în Exodul 15:6-7.

**Mâna Ta cea dreaptă,
Doamne, și-a făcut vestită tăria.
Mâna Ta cea dreaptă, Doamne,
a zdrobit pe vrăjmași.
Prin mărimea măreției Tale, Tu trănțești la pământ pe vrăjmașii Tăi;
Îți dezlănțui mânia,
și ea-i mistuie ca pe o trestie.(Exodul 15:6-7)**

După cum am văzut în acest pasaj, Moise se referă la evenimentul istoric al trecerii Mării Roșii de către Israel. Totuși, aceste versete nu ne oferă o descriere inexpresivă a ceea ce a făcut Dumnezeu. De exemplu, mâna dreaptă a lui Dumnezeu nu a fost vizibilă la trecerea Mării Roșii, chiar dacă Moise spune că „mâna cea Ta dreaptă, Doamne, a zdrobit pe vrăjmași”. Egiptenii nu au fost arși de foc, chiar dacă mânia lui Dumnezeu „îi mistuie ca pe o trestie”. În schimb, povestirea din Exodul ne spune că Dumnezeu a trimis un vânt puternic din Răsărit, care a despărțit apele mării, astfel încât izraeliții să poată trece ca pe uscat. Apoi Dumnezeu a înecat armata egipteană care-i urmărea, făcând ca apele să revină la locul lor, atunci când egiptenii au vrut să traverseze.

Atunci, de ce vorbește Moise despre dreapta lui Dumnezeu și despre mânia care îi mistuie pe egipteni ca pe o trestie? Moise s-a bazat pe metafora obișnuită din Vechiul Testament a dreptei lui Dumnezeu pentru a caracteriza aceste evenimente ca fiind atacul Lui puternic împotriva dușmanilor Săi. El folosește o comparație exagerată, asemănând situația egiptenilor cu o trestie mistuită, nu ca să dezvăluie semnificația distrugerii lor, ci ca să arate cum au fost distruși „în întregime, în mod cumplit”. De asemenea, Moise dorea să-și încinte cititorii ca să-și imagineze evenimentul în mintea și inima lor. El a dat glas propriei lui laude aprinse pentru Dumnezeu, inspirându-i și pe alții să facă la fel. Moise a intenționat ca poezia lui să fie tratată ca o consemnare fidelă a evenimentului istoric în cauză, dar nu să fie citită ca o descriere literară, inexpresivă.

Când înțelegem caracteristicile poetice din Exodul 15:6-7, putem discerne informațiile istorice cu o relativă ușurință. Putem rezuma aceste versete în mai multe

feluri, în funcție de aspectul din text pe care îl urmărim. De exemplu, dacă ar fi să ne concentrăm atenția asupra felului în care folosește figuri de stil pentru a relata date istorice, putem să-l rezumăm astfel: Dumnezeu a eliberat în mod miraculos pe Israel, distrugând armata egipteană la Marea Roșie.

Acest exemplu arată clar că trebuie să abordăm poezia din Vechiul Testament cu mare atenție. Nu putem s-o citim în același mod în care citim proză. În schimb, trebuie să extragem informațiile istorice, recunoscând vocabularul și sintaxa neobișnuite, figurile de stil, preocupările imaginative și impactul ei emoțional. Doar astfel putem căpăta o înțelegere reală a lucrărilor și cuvintelor lui Dumnezeu, ce contribuie la sinteza noastră sincronică a teologiei Vechiului Testament.

După ce am studiat câteva dintre modalitățile în care putem discerne informațiile istorice din poezie, să trecem la alt gen literar din Vechiul Testament, narațiunea.

NARATIVE

Cu toții cunoaștem narațiunile Vechiului Testament. Cărți precum Geneza, Exodul și altele sunt alcătuite dintr-un număr mare de povestiri; istorisiri reale despre oameni, locuri și evenimente din istorie. Teologii biblici se folosesc adesea de narațiuni, deoarece povestirile arată mai multe detalii despre istorie. Dau informații despre anumite cuvântări sau convorbiri, nume de personaje, locuri unde s-au întâmplat anumite evenimente și diverse conexiuni istorice. Aceste caracteristici și altele asemenea lor fac din narațiune o sursă bogată pentru sinteza sincronică. Dar discernerea informațiilor istorice necesită o interpretare atentă chiar și în cazul narațiunilor.

Vom aborda narațiunea în același mod ca și poezia. Mai întâi vom vedea cum narațiunile au fost concepute să ofere informații despre cele două lumi. Și apoi vom analiza felul în care putem discerne informațiile istorice din aceste gen literar. Să vedem mai întâi felul în care aceste fragmente din Biblie transmit informații istorice despre două lumi.

Două lumi

Cam ca și poezii, autorii narațiunilor au stat și ei între două lumi. Pe de-o parte, ei au scris despre lumea care era subiectul textului lor, respectiv „acea lume”. Spre deosebire de poezie, narațiunea se focalizează mai mult pe trecut, menționând arareori prezentul sau viitorul. De pildă, Moise a scris istoria primordială și cea a patriarhilor în cartea Geneza, chiar dacă a trăit la mulți ani după aceste evenimente. Autorii Vechiului Testament scriu adesea despre evenimentele petrecute cu sute de ani înaintea lor.

Pe de altă parte, autorii narațiunilor au adus în discuție și „lumea lor”, cea a primilor lor cititori. Ei doreau ca aceștia să gândească, să se comporte și să simtă într-un anumit fel în lumea lor, în lumina evenimentelor din trecut. Așadar, când Moise scrie despre istoria primordială și cea a patriarhilor, el descrie acele vremuri străvechi pentru a-și învăța cititorii izraeliți despre propriile lor privilegii și responsabilități. Toți autorii

narațiunilor Vechiului Testament au scris despre trecut în beneficiul cititorilor de mai târziu.

Narațiunile din Vechiul Testament au fost concepute pentru a influența în mai multe feluri. Erau doxologice, îndemnând cititorii să laude și să se închine lui Dumnezeu. Teologice, explicând adevărilor despre Dumnezeu. Unele dintre ele politice, concentrându-se asupra evenimentelor naționale curente, dar și polemice, combătând învățăturile false. Erau morale, explicând cum ar trebui să fie modul de viață al poporului lui Dumnezeu. Și motivaționale, încurajând orice fel de răspuns prin credință.

Pe scurt, narațiunile din Vechiul Testament aveau scop didactic. Erau concepute să învețe cititorii despre viața lor. În narațiuni, acest scop didactic era subînțeles, autorii așteptându-se ca cititorii să deducă principiile teologice din povestirile lor. Totuși, aspectul didactic era voit. Autorii au scris întotdeauna pentru a-i învăța pe cititori despre propria lor viață.

Cu aceste două lumi în minte, să vedem cum putem discerne informația istorică din narațiunile Vechiului Testament.

Discernerea Informației

Din nefericire, evanghelicii moderni fac adesea greșeala să se aștepte ca narațiunile din Vechiul Testament să fie precum scrierile istorice jurnalistice moderne. Începând cu Iluminismului european al secolului al XVII-lea, mulți istorici au căutat să aplice standardele rigorilor științifice la relatările istorice scrise. În viziunea lor, istoricii trebuiau să caute să fie la fel de exacti ca și colegii lor din alte domenii științifice, precum chimia și biologia.

Aceste standarde riguroase pot fi rezumate în multe feluri, dar putem spune că, în această perspectivă, relatarile istorice demne de crezare trebuie să fie exhaustive, exacte și obiective. Asta înseamnă că consemnările istorice autentice vor include orice fapt semnificativ al unei situații pentru a da un echilibru povestirii. Ele vor raporta detaliile foarte exact, sau vor specifica dacă n-au făcut-o. Evitând aprecierile subiective care pot dăuna cititorilor.

Nu e greu să înțelegem de ce s-au dezvoltat aceste idealuri moderne. În definitiv, e foarte ușor să se confunde realitatea cu ficțiunea atunci când istoricii nu ating, într-o anumită măsură, aceste standarde. Autorii narațiunilor Vechiului Testament nu au urmat întocmai aceste standarde moderne. Dar nici nu au propagat fantezii în materie de religie. Nu au prezentat greșeli istorice sau invenții ca fiind fapte reale. Dar au scris folosind metode determinate, în mare măsură, de scopurile lor didactice, și nu de sensibilitățile noastre moderne.

Pentru a susține adevărul acestui lucru, să abordăm pe scurt trei standarde moderne, care sunt adesea aplicate în mod eronat narațiunilor Vechiului Testament, începând cu ideea că povestirile istorice trebuie să fie cuprinzătoare. Pe scurt, povestirile din Vechiul Testament au fost cuprinzătoare doar în măsura în care lucrul acesta a fost necesar scopurilor didactice ale scriitorilor. De aceea nu includ chiar fiecare detaliu.

Să luăm un exemplu din cartea Cronicilor. Când scriitorul Cronicilor a scris istoria vieții lui Solomon, în 2 Cronici 1-9, el a urmărit îndeaproape consemnările din 1 Împărați 1-11. Dar a omis orice dimensiune negativă a domniei lui Solomon. A omis referințe

legate de căsătoria lui Solomon cu fata lui Faraon și alte femei străine, faptul că a ridicat altare pentru zeii cărora se închinau acestea la templu, precum și condamnarea profetică aspră pe care a primit-o.

Oricum am lua-o, aceste evenimente negative au fost extrem de semnificative. Până la urmă, conform 1 Împărați 11:11-13, greșelile lui Solomon au condus la divizarea națiunii. Dar cronicarul a hotărât să nu includă aceste evenimente datorită scopurilor lui didactice. Mai exact, mulți dintre cititori deja cunoșteau această informație, iar cronicarul dorea ca ei să-și îndrepte atenția în special asupra realizărilor pozitive ale lui Solomon. Prin urmare, povestirea a urmărit numai succesele lui. Autorii Vechiului Testament nu au simțit nevoia să consemneze orice eveniment semnificativ. Nu îndeplinesc criteriul modern al exhaustivității dintr-o scriere istorică bună. Cu toate acestea, povestirile lor sunt consemnări adevărate și autoritative despre trecut.

În al doilea rând, autorii Vechiului Testament erau atât de preciși, pe cât cereau scopurile lor didactice. Este o diferență vitală între precizie și adevăr. În fiecare zi din viața noastră vorbim imprecis despre lucruri, fără să prezentăm eronat adevărul. Când cineva ne întreabă „Ce oră este?” Nu ezităm să răspundem „Este ora două”, când ar fi mai precis ora două și două minute și douăzeci de secunde. În fiecare aspect al vieții, precizia este întotdeauna relativă. Atât timp cât răspundem cu precizia necesară, nimeni nu ne poate acuza că am prezentat informații eronate. Din multe puncte de vedere, același lucru este valabil și pentru autorii Vechiului Testament. Au fost preciși doar în măsura în care era nevoie, pentru a-și atinge scopurile didactice. Să luăm, de exemplu, Geneza 1:7, unde Moise scrie despre atmosfera pământului în felul următor:

Și Dumnezeu a făcut întinderea, și ea a despărțit apele care sunt dedesubtul întinderii de apele care sunt deasupra întinderii.(Geneza 1:7)

Aici Moise scrie că Dumnezeu a pus „întinderea” pe cer folosind cuvântul ebraic raqia. Termenul raqia înseamnă, de fapt, un fel de material solid întins. După cum spune acest pasaj, acest material solid despărțea „apele care sunt dedesubtul întinderii, de apele care sunt deasupra întinderii”.

Azi știm că descrierea atmosferei pământului de către Moise este imprecisă din punct de vedere științific. Moise a vorbit astfel, pentru că cerul i se părea lui, ca și multor alora, precum un acoperiș sau un cort de cristal albastru sau de lazulit. Se credea că ploaia vine din apele albastre de deasupra, ce curgeau prin orificiile sau coșul acestui acoperiș din material solid. Desigur, Dumnezeul omniscient al Scripturii ar fi putut să-i dea lui Moise o înțelegere mai precisă a atmosferei pământului dacă ar fi vrut. Dar nu aceasta era ceea ce Duhul Sfânt dorea ca oamenii să învețe. Așa că Moise nu a prezentat greșit adevărata condiție a naturii. Ci a descris-o imprecis, pentru că așa a văzut-o el.

Cunoscând acestea, trebuie să fim atenți să nu supraestimăm nivelul preciziei pe care a intenționat să-l atingă Moise în Geneza 1:7. Am trage o concluzie greșită dacă am considera fapt istoric acela că Dumnezeu a pus o barieră solidă în cer sau că Dumnezeu a pus apele de deasupra și sub ele o barieră solidă. În schimb, evaluarea noastră asupra acestei consemnări istorice trebuie să admită inexactitatea lui Moise și să se concentreze asupra scopurilor sale didactice. De pildă, putem spune fără să greșim din Geneza 1:7 că „Dumnezeu a rânduit cerul, că Dumnezeu a întocmit cerul, ca pământul să poată fi locuit

și că Dumnezeu a rânduit cerul bine.” O interpretare responsabilă trebuie să accepte faptul ca Moise, precum și alți autori biblici, au descris evenimente istorice cu exactitatea necesară scopurilor lor didactice.

Chestiunea preciziei ajunge, de asemenea, în prim plan atunci când luăm în considerare consemnări despre vorbe sau gânduri din narațiunile Vechiului Testament. Să luăm doar un exemplu. În 1 Împărați 9:5 și 2 Cronici 7:18, găsim scris ceea ce răspunde Dumnezeu la rugăciunea lui Solomon la dedicarea templului. Să comparăm aceste pasaje. În 1 Împărați 9:5, găsim următoarele cuvinte ale lui Dumnezeu:

„Voi întări pe vecie scaunul de domnie al împărăției tale în Israel, cum am spus tatălui tău, David, când am zis: „Nu vei fi lipsit niciodată de un urmaș pe scaunul de domnie al lui Israel.(1 Împărați 9:5)

În 2 Cronici 7:18, citim aceste cuvinte ale lui Dumnezeu:

„Voi întări scaunul de domnie al împărăției tale, cum am făgăduit tatălui tău, David, când am zis: „Niciodată nu vei fi lipsit de un urmaș care să domnească peste Israel.(2 Cronici 7:18)

Contextul mai larg al acestor două versete arată clar că se referă la același eveniment istoric, dar exprimarea nu este identică. În 1 Împărați, Dumnezeu „a spus lui David", dar, în 2 Cronici, „a făgăduit lui David". În 1 Împărați, Dumnezeu a zis „Nu vei fi lipsit niciodată de un urmaș pe scaunul de domnie al lui Israel", pe când în 2 Cronici a spus „Niciodată nu vei fi lipsit de un urmaș care să domnească peste Israel". Aceste diferențe pot fi rezultatul erorilor ce țin de transmiterea textului, dar nu în toate cazurile. Mai degrabă arată faptul că narațiunile din Vechiul Testament nu au fost concepute pentru a repeta cuvinte și gânduri ale lui Dumnezeu sau ale altcuiva cu precizie absolută.

În realitate, nici autorul cărții Împărați, nici cel al Cronicilor nu au intenționat să fie extrem de precis. Ceea ce au scris este adevărat din punct de vedere istoric. Nu au reproduș greșit ceea ce a spus Dumnezeu. Însă nivelul lor de precizie este determinat de scopul didactic, nu de noțiunea modernă de ținere exactă a evidenței.

O interpretare responsabilă va reda ceea ce a spus Dumnezeu, cu o exactitate asemănătoare cu cea din textele biblice. Putem fi siguri că Dumnezeu a zis că va întemeia dinastia lui David și că Dumnezeu a promis că va păstra legământul Său cu David. Și că un urmaș al lui David va domni întotdeauna peste Israel. Dar a căuta mai multă precizie decât aceasta ar fi un lucru nechipzuit.

Când studiem genul literar al narațiunii în sinteza sincronică, întâlnim tot feluri de imprecizii. Numărul oamenilor, anumite măsurători, referințe geografice și altele de felul acesta, adesea nu îndeplinesc standardele științifice moderne. Însă această lipsă a preciziei moderne nu înseamnă că povestirile nu sunt adevărate. Din contră, putem avea încredere că povestirile din Vechiul Testament ne spun adevărul despre istorie. Totuși, trebuie să fim atenți să nu supraestimăm exactitatea acestora.

În sfârșit, să luăm în considerare și faptul că narațiunile vechi-testamentare nu sunt obiective conform standardelor moderne. E normal în zilele noastre să ne gândim că istoricii de încredere rămân obiectivi în relatările lor, nelăsând să apară în prezentările

istorice opinii sau evaluări personale ale evenimentelor. Totuși, trebuie să ne amintim întotdeauna că obiectivitatea poate avea diferite nivele. De când au început consemnările istorice, s-au găsit întotdeauna istorici care au lăsat ca opiniile personale subiective să le denatureze scrierile până într-acolo încât să reprezinte greșit istoria. Dar chiar și cei mai obiectivi istorici au avut parțialități de care nu au putut scăpa. Aceste parțialități au influențat cel puțin alegerea evenimentelor pe care le-au consemnat și felul în care le-au descris. În acest sens, știm că scrierile istorice nu au fost niciodată în întregime obiective.

Acest lucru este valabil și în cazul Vechiului Testament. Dumnezeu a inspirat autorii Vechiului Testament pentru a modela opiniile cititorilor lor. Acest scop a influențat ceea ce au omis, ce au inclus și cum au descris ce au inclus. Uneori, chiar i-a îndemnat să-și exprime parțialitățile și aprecierile cu îndrăzneală. Iată, de exemplu, în Geneza 13:13, unde Moise spune că Lot și-a așezat corturile lângă Sodoma.

Oamenii din Sodoma erau răi și afară din cale de păcătoși împotriva Domnului. (Geneza 13:13)

N-a trebui să ne ferim de evaluarea lui Moise despre Sodoma. El și-a spus părerea personală despre cetate, dar perspectiva lui morală era inspirată de Dumnezeu, deci era corectă. Așa că putem să spunem liniștiți că Lot L-a părăsit pe Dumnezeu pentru a se alătura oamenilor răi, sau că Cetatea Sodoma era plină de oameni răi. Aceste afirmații reprezintă adevăruri obiective despre condițiile istorice din acea vreme.

Cu alte cuvinte putem spune cu încredere că narațiunile din Vechiul Testament nu au fost scrise ținând cont de standardele moderne ale consemnărilor istorice. Ele doar ne furnizează informații istorice demne de toată încrederea, cu ajutorul cărora vom putea construi sinteze sincronice ale teologiei Vechiului Testament.

Cunoscând câteva dintre modalitățile în care putem discerne informațiile istorice din Vechiul Testament, putem acum să acordăm atenție temei noastre finale: structuri teologice sintetice. În această parte a lecției, ne vom concentra atenția asupra felului în care revelația lui Dumnezeu, din diferite perioade ale istoriei Vechiului Testament, formează structuri teologice sintetice, coerente din punct de vedere logic.

STRUCTURI SINTETICE

Când vorbim despre structuri teologice sintetice, spunem că revelațiile divine au legătură între ele, astfel încât pot conferi o perspectivă logică sau coerentă anumitor chestiuni teologice. Nu putem spune că omul a reușit vreodată să înțeleagă complet conexiunile logice dintre toate lucrurile revelate de Dumnezeu. Ci doar că revelațiile lui Dumnezeu nu au fost izolate și nici incompatibile, din punct de vedere logic, unele cu altele. Când sunt privite cum trebuie, acestea formează modele logice de credință sau ceea ce noi numim structuri teologice sintetice.

Vom analiza acest subiect pe două direcții principale. Mai întâi vom aborda pe scurt diversitatea surselor pe care trebuie să le folosim pentru a discerne aceste structuri teologice sintetice, în Vechiul Testament. Și apoi vom vedea că aceste structuri teologice

se pot împărți pe diverse nivele de complexitate. Să analizăm mai întâi sursele diferite pe care trebuie să le avem în vedere.

VARIETATEA SURSELOR

Când explorăm varietatea surselor din care ne discernem structurile teologice, luăm în considerare mai întâi revelația biblică și apoi pe cea extra-biblică. Ori de câte ori interpretăm un text din Scriptură, trebuie să fim gata să folosim toate resursele disponibile. Este mai ușor însă dacă le împărțim în cele două categorii de bază - biblice și extra-biblice. Să analizăm mai întâi revelația biblică prin care vedem structuri teologice.

Revelația biblică

În discernerea structurilor teologice, în orice perioadă a istoriei Vechiului Testament, Scriptura reprezintă preocuparea centrală. Dar o întrebare care se ridică adesea este următoarea: La ce fragment din Scriptură trebuie să ne uităm?

Din perspectiva studiului nostru, ne vom uita la această întrebare pentru trei tipuri de pasaje biblice, în funcție de felul în care se raportează la perioada avută în vedere: în primul rând, pasaje sincronice - fragmente din Scriptură, care vorbesc despre perioada istorică în discuție, apoi pasaje antecedente - fragmente din Biblie, care prezintă istoria premergătoare perioadei avute în vedere, și, în al treilea rând, pasaje ulterioare - fragmente din Biblie, care prezintă revelații din perioade posterioare celei studiate. Să vedem mai întâi felul în care pasajele biblice sincronice ne ajută să discernem structurile teologice.

Când vorbim de pasaje sincronice în acest context, nu ne referim la pasaje care au fost scrise în același timp, ci pasaje care descriu aceeași perioadă de timp. Ocazional, informații despre teologia unei perioade apar într-un singur pasaj din Scriptură. Dar, în majoritatea cazurilor, unele perioade din istoria Vechiului Testament sunt descrise în mai multe locuri. În acest caz, trebuie să combinăm toate informațiile pe care le oferă Scriptura.

Deoarece credem că Scriptura este inspirată de Dumnezeu, susținem armonia tuturor părților ei componente. Considerăm că fiecare comentariu biblic asupra istoriei și teologiei oricărei perioade este adevărat și este în concordanță cu tot ce știm despre acea perioadă. Autorii biblici nu se contrazic ci, mai degrabă, se completează armonios. Așa că, nu trebuie să ne limităm doar la un pasaj, ci trebuie să fim gata să analizăm mai multe fragmente sincronice din Biblie pentru a descoperi ce a spus și a făcut Dumnezeu în anumite perioade din istorie.

Pe lângă pasajele sincronice, adesea trebuie să obținem informații din secțiuni ale Bibliei scrise anterior. Nu avem în vedere fragmente din Biblie scrise înaintea altora, ci pasaje care pun accent pe perioade anterioare ale istoriei Vechiului Testament. Ce a făcut și a spus Dumnezeu în vremurile dinainte pune adesea în lumină structurile teologice de mai târziu.

De exemplu, în Geneza 12:1-3, Dumnezeu îi promite lui Avraam nenumărați urmași și moștenirea Țării Promise. Aceste cuvinte ale lui Dumnezeu se repetă adesea și în alte capitole ale Genezei, care vorbesc despre viața lui Avraam și sunt esențiale în înțelegerea structurilor teologice din vremea lui. Totuși, nu există o explicație categorică a importanței lor în viața patriarhului. Această problemă poate primi cel mai bun răspuns în pasajele biblice care descriu perioade anterioare sau anterioare de timp.

De exemplu, în Geneza 1:28, Dumnezeu le poruncește lui Adam și Evei, care purtau chipul Său, să se înmulțească și să stăpânească peste întreg pământul. Această expansiune numerică și geografică a imaginii lui Dumnezeu peste tot pământul a fost întotdeauna esențială pentru planul Lui cu rasa umană. Mai târziu, când Moise scrie despre Avraam, el zidește pe această structură teologică anterioară. Cu alte cuvinte, Dumnezeu a avut privirea îndreptată asupra urmașilor lui Avraam și a țării, fiindcă l-a ales pe el și pe urmașii lui să continue mandatul inițial a lui Adam. Înmulțirea urmașilor lui Avraam și ocuparea Țării Promise vor reprezenta punctul de plecare pentru domnia finală a omenirii peste tot pământul. Adesea descoperim că relatările din Vechiul Testament nu explică multe puncte de vedere teologice, pentru că depind de ceea ce Dumnezeu a revelat în perioade anterioare de timp. Ca urmare, trebuie să ne informăm despre revelațiile anterioare atunci când studiem structuri teologice ale unui anumit pasaj din istorie.

Pe lângă textele sincronice și anterioare, pasajele ulterioare, sau de mai târziu, ne ajută să discernem structurile teologice. Ca și în cazul altor tipuri de texte, pasajele ulterioare nu sunt neapărat cele scrise mai târziu. Mai degrabă sunt scrieri care vorbesc despre perioade din viitorul celei în discuție. De exemplu, iată ce-i spune Dumnezeu lui Avraam, în Geneza 12:3:

Pe lângă textele sincronice și anterioare, pasajele ulterioare, sau de mai târziu, ne ajută să discernem structurile teologice. Ca și în cazul altor tipuri de texte, pasajele ulterioare nu sunt neapărat cele scrise mai târziu. Mai degrabă sunt scrieri care vorbesc despre perioade din viitorul celei în discuție. De exemplu, iată ce-i spune Dumnezeu lui Avraam, în Geneza 12:3:

Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta și voi blestema pe cei ce te vor blestema; și toate familiile pământului vor fi binecuvântate în tine.(Geneza 12:3)

În a doua jumătate a acestui verset, Avraam este chemat în mod clar să fie canalul prin care Dumnezeu va binecuvânta întreaga lume. Da, mulți s-au străduit să înțeleagă prima jumătate a versetului. Ce vrea să spună Dumnezeu când zice că această binecuvântare universală va veni printr-un proces dublu, prin care El va binecuvânta pe cei ce-l vor binecuvânta pe Avraam și-i va blestema pe cei ce-l vor blestema? Un mod de înțelegere a acestui pasaj este analizarea revelației biblice ulterioare. Iată, de exemplu, ce spun cuvintele Psalmului 72:17:

Numele lui va dăinui pe vecie: cât soarele îi va ține numele.Cu el se vor binecuvânta unii pe alții, și toate Neamurile îl vor numi fericit.(Psalm 72:17)

Psalmul 72 a fost scris în vremea lui Solomon, cam la o mie de ani după Avraam. Când vorbește despre cel al cărui nume poate „dăinui pe vecie”, se referă la mărețul fiul lui David, Mesia, care va cuceri, domni și primi comorile tuturor Neamurilor. Acest verset reprezintă o revelație ulterioară celei din Geneza 12, pentru că se referă la tema monarhiei ce corespunde perioadei istorice de mai târziu, din vremea lui Solomon. Totuși, din el aflăm ceva despre structurile teologice din vremea lui Avraam. Mai precis, face referire la făgăduința făcută de mult lui Avraam când i-a spus că „toate națiunile vor fi binecuvântate în el și că îl vor numi fericit”. Dar ce ne spune aceasta despre felul în care Dumnezeu va împlini promisiunea făcută lui Avraam?

Versetele alăturate din Psalmul 72 arată că binecuvântările lui Avraam se vor răspândi în lume prin război. Așa cum Mesia a înfrânt națiunile rele și i-a protejat pe cei drepecți, cei care vor sta lângă urmașul împărătesc al lui Avraam vor fi binecuvântați, iar cei ce-I vor sta împotriva vor fi blestemați. În final, toate familiile pământului vor fi binecuvântate prin acest proces. Această observație este confirmată de faptul că foarte multe relatări despre Avraam consemnează atât interacțiuni pozitive, cât și negative ale acestuia cu alte grupuri de oameni. Dumnezeu i-a descoperit lui Avraam că binecuvântarea lui pentru toate națiunile va trece printr-un proces de conflicte, în care Dumnezeu va binecuvânta pe unii și va nimici pe alții.

După cum arată acest exemplu, structurile teologice timpurii adesea nu sunt menționate sau rămân obscure până la o următoare revelație care să le clarifice. În aceste cazuri, revelațiile biblice ulterioare ne pot ajuta să înțelegem structurile teologice din perioadele anterioare. Vedem, deci, că trebuie să fim gata să extragem informații din toate tipurile cronologice de revelații biblice pentru a avea o mai bună înțelegere a structurilor teologice ale unei anumite perioade din istoria Vechiului Testament.

Să trecem la a doua sursă majoră care ne ajută să înțelegem structurile teologice ce caracterizează diverse perioade din Vechiul Testament: revelațiile extra-biblice, revelații ale lui Dumnezeu din afara Scripturii.

Surse extra-biblice

Când căutăm să înțelegem structurile teologice ale unei perioade din Vechiul Testament, este important să nu uităm că niciun pasaj biblic nu a fost scris într-un mediu lipsit în întregime de orice fel de teologie. Autorii Vechiului Testament au scris în contextul unor credințe și al unor structuri teologice pe care le-au împărtășit cu personajele, dar și cu cititorii lor. Dumnezeu dezvăluie aceste cadre teologice prin două feluri de revelații extra-biblice. Mai întâi le descoperă prin revelația generală, revelația lui Dumnezeu în toate lucrurile, și apoi prin revelații speciale care nu se găsesc în Scriptură.

Atât Vechiul, cât și Noul Testament ne învață că, încă de la începuturi, fiecare om a învățat măcar puțină teologie veritabilă prin intermediul revelației generale. Texte precum Psalmul 19 sau Romani 1:18-21 ne arată că Dumnezeu și-a revelat natura Sa, cerințele de moralitate și consecințele păcatului pentru toți oamenii prin intermediul întregii creații. Putem rezuma acest lucru în felul următor: în ciuda faptului că oamenii păcătoși înăbușă adesea ceea ce știu prin intermediul revelației generale, la un anumit nivel ei înțeleg suficientă teologie adevărată pentru a avea responsabilitatea de a pricepe revelația specială a lui Dumnezeu.

Datorită realității revelației generale, autorii Vechiului Testament au presupus, de fiecare dată, că personajele istorice din povestirile lor și, mai târziu, cititorii relatărilor lor, împărtășeau multe din perspectivele lor teologice. Nu au simțit nevoia să explice în detaliu anumite lucruri, deoarece multe dintre structurile teologice de bază erau cunoscute deja. Să luăm ca exemplu un pasaj care este, adesea, interpretat greșit de către teologii moderni, deoarece nu țin cont de revelația generală.

De exemplu, în Geneza 22:12, citim că Dumnezeu l-a oprit pe Avraam de la sacrificarea fiului său cu următoarele cuvinte:

„Să nu pui mâna pe băiat și să nu-i faci nimic; căci știu acum că te temi de Dumnezeu, întrucât n-ai cruțat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine.”

Din nefericire, acest pasaj este adesea răstălmăcit de către teologii contemporani. Deoarece îngerul a zis „știu acum că te temi de Dumnezeu”, unii teologi au sugerat că Avraam a crezut că Dumnezeu nu știa ce ar fi făcut până în acel moment al întâmplării. Cu alte cuvinte, ei susțin că teologia din acea vreme nu includea și credința în omnisciența lui Dumnezeu.

Dar mărturiile biblice privind revelația generală arată, de fapt, contrariul. În Romani 1:20, Pavel afirmă că toate popoarele cunosc „însușirile nevăzute” ale lui Dumnezeu, printre care și omnisciența Sa. Sigur că oamenii păcătoși înăbușă acest lucru și pot răstălmăci cuvintele lui Dumnezeu către Avraam. Însă revelația generală arată clar că relatarea lui Moise despre acel moment din viața lui Avraam nu sugerează o limitare a capacității de cunoaștere a lui Dumnezeu.

De nenumărate ori, scriitorii biblici presupun că revelația generală este cunoscută. Când Neamurile au primit mesaje de la prooroci ai lui Israel, ca Iona sau Daniel, nu și-au format perspective teologice bazate doar pe puținele lucruri spuse explicit de aceștia. Mesagerii lui Dumnezeu au vorbit acestor păgâni cu încrederea că vor înțelege multe despre adevăratul Dumnezeu al cerurilor și pământului din revelația generală. Când căutăm să înțelegem structurile teologice care au caracterizat istoria Vechiului Testament, trebuie să nu uităm că multe informații au rămas nescrise, fiindcă autorii biblici au considerat că sunt cunoscute prin revelația generală.

Pe lângă revelația generală, o a doua sursă extra-biblică, ce ne ajută să înțelegem structurile teologice ale unei perioade din istoria Vechiului Testament, este revelația specială extra-biblică.

Vechiul Testament arată că Dumnezeu a transmis revelația specială unor oameni prin vise, viziuni, cuvinte sau alte mijloace. Nu mai trebuie spus faptul că mulți sfinți din Scriptură au primit revelații speciale din partea lui Dumnezeu, care nu sunt menționate specific în Biblie. Astfel de revelații au fost date și unor oameni care nu erau din Israel, precum Melhisedec și chiar faraonul din vremea lui Iosif. Câteodată Vechiul Testament indică faptul că aceste revelații extra-biblice au avut loc și erau binecunoscute oamenilor din vechime. De exemplu, iată ce-i spune Dumnezeu lui Noe, în Geneza 7:2:

Ia cu tine câte șapte perechi din toate dobitoacele curate, câte o parte bărbătească și câte o parte femeiască; o pereche din dobitoacele care

**nu sunt curate, câte o parte bărbătească și câte o parte femeiască;
(Geneza 7:2)**

În acest pasaj, Dumnezeu îi spune lui Noe să facă deosebire între animalele curate și cele necurate, pe care să le ia în arcă. Dar nicăieri în Scriptură nu este scris că Dumnezeu i-a spus lui Noe care animale sunt curate și care sunt necurate. De aici putem concluziona cel mai probabil că Dumnezeu i-a revelat în mod special lui Noe, sau altei persoane dinaintea lui, care erau animalele curate și care erau necurate.

Când studiem structurile teologice caracteristice unei perioade din istoria Vechiului Testament, trebuie să știm că sunt indicii despre alte revelații speciale pe care Dumnezeu le-a dat și care nu sunt scrise nicăieri. Când luăm în considerare aceste tipuri de revelații extra-biblice, putem să înțelegem mai bine structurile sintetice coerente ale perioadei istorice pe care o avem în vedere.

Cunoscând acum câteva dintre multele surse care ne pot ajuta să înțelegem structurile teologice ale unei perioade din Vechiul Testament, să trecem la diferitele niveluri de complexitate ale structurilor teologice pe care le putem întâlni.

DIVERSITATEA NIVELURILOR

Când căutăm aranjamentele logice sintetice în anumite perioade istorice ale teologiei Vechiului Testament, curând descoperim că există niveluri variate de structuri teologice. Acestea includ un spectru larg, de la structuri foarte simple până la unele foarte elaborate.

Pentru a vedea aceste lucruri, vom analiza trei niveluri ale structurilor teologice. Mai întâi ne vom îndrepta atenția către structurile teologice sintetice de „nivel redus”, apoi vom vedea un exemplu de structură teologică sintetică de „nivel mediu”. Și, în al treilea rând, vom explora structurile teologice sintetice relativ „complexe”. Să ne uităm mai întâi la unele din aranjamentele logice de nivel redus, caracteristice teologiei revelate în perioade ale istoriei Vechiului Testament.

Structuri de nivel redus

Structurile teologice de cel mai redus nivel apar în conexiunile logice și implicațiile între lucrări și cuvinte ale lui Dumnezeu specifice. Pentru a înțelege mai bine lucrul acesta, vom analiza două aspecte. În primul rând, vom studia unele dintre modalitățile în care lucrările și cuvintele revelațiilor divine se intersectează logic. Apoi vom ilustra lucrul acesta, folosindu-ne de un anumit pasaj. Să studiem mai întâi tipurile de intersecții logice existente între lucrările și cuvintele divine.

Există multe moduri în care revelațiile specifice ale lui Dumnezeu se raportează unele la altele. În primul rând, lucrările lui Dumnezeu intersectează adesea cuvintele Sale. După cum am văzut în lecția anterioară, cuvintele lui Dumnezeu preced adesea acțiunile Sale sub formă de prevestiri. În alte situații, cuvintele lui Dumnezeu sunt aproape simultane cu lucrările Sale, explicându-le pe cele din urmă. În fine, există situații

în care cuvintele Lui sunt rostite după lucrările Sale și reflectă semnificația a ceea ce a făcut Dumnezeu în trecut.

În același timp, lucrările lui Dumnezeu aduc lumină asupra cuvintelor Sale. De pildă, când Dumnezeu acționează înainte de a vorbi, lucrările Sale adesea anticipează ce va spune pregătind terenul pentru cuvintele ce vor fi rostite. Când Dumnezeu a acționat și a vorbit aproape simultan, acțiunile Sale au adus adesea lumină asupra sensului cuvintelor Sale explicative. Desigur, când Dumnezeu a lucrat după ce a vorbit, adesea a făcut asta pentru a împlini cuvintele sale anterioare.

Dar, pe lângă acestea, structuri teologice de nivel redus apar și prin modul în care lucrările lui Dumnezeu se intersectează în mod logic cu altele ale Sale. În aceste situații, coerența logică este vizibilă în mai multe feluri. Ca să numim doar câteva posibilități: câteodată o lucrare a lui Dumnezeu este pur și simplu adăugată sau combinată cu o alta; alteori un lucru făcut de Dumnezeu a prefigurat o altă lucrare a Sa; unele lucrări ale lui Dumnezeu au pregătit cadrul pentru ca altele să fie adăugate; și, uneori, lucrările divine au cauzat alte lucrări.

Dincolo de aceasta, structurile teologice de nivel redus apar și atunci când vedem cum revelațiile din Cuvântul lui Dumnezeu se intersectează logic cu alte revelații prin cuvânt. Din nou, asocierile posibile sunt nenumărate. Ca să numim doar câteva, un cuvânt poate să fie pur și simplu adăugat altuia, un cuvânt poate sta la baza logică a altuia, sau un cuvânt poate explica un altul.

Modurile diferite în care sunt legate lucrările și cuvintele lui Dumnezeu stabilesc multe aranjamente logice. Intersectarea dintre anumite lucrări specifice ale lui Dumnezeu și cuvintele Sale a format nenumărate rețele complexe de implicații logice. Aceste implicații au format structurile teologice sintetice sau perspectivele teologice coerente, pe care le-a stabilit Dumnezeu în anumite vremuri din istoria Vechiului Testament.

Având în minte această idee generală, este important să ilustrăm felul în care intersecția dintre lucrările și cuvintele divine formează structuri teologice coerente, într-un anumit text. Să luăm ca exemplu un pasaj din povestea creării Evei din Geneza 2:15-22. Unde citim binecunoscutele cuvinte:

Domnul Dumnezeu a luat pe om și l-a așezat în grădina Edenului, ca s-o lucreze și s-o păzească. Domnul Dumnezeu a zis: „Nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el. Domnul Dumnezeu a făcut din pământ toate fiarele câmpului și toate păsările cerului; și le-a adus la om, ca să vadă cum are să le numească; și orice nume pe care-l dădea omul fiecărei viețuitoare, acela-i era numele. dar pentru om nu s-a găsit niciun ajutor care să i se potrivească. Atunci Domnul Dumnezeu a trimis un somn adânc peste om, și omul a adormit; Domnul Dumnezeu a luat una din coastele lui și a închis carnea la locul ei. Din coasta pe care o luase din om, Domnul Dumnezeu a făcut o femeie și a adus-o la om. (Geneza 2:15-22)

Să luăm în considerare mai întâi câteva intersecții logice dintre lucrările și cuvintele lui Dumnezeu. Pasajul începe în versetul 15, unde Dumnezeu îl așază pe Adam în grădina Edenului, ca s-o îngrijească. Această lucrare se intersectează cu cuvintele lui Dumnezeu din prima jumătate a versetului 18, unde Dumnezeu spune: „Nu este bine ca

omul să fie singur”. La prima vedere, ne-am putea gândi că viața lui Adam în grădina Edenului era grozavă, dar cuvântul lui Dumnezeu reflectă la acțiunea Sa anterioară, observând că existența izolată a lui Adam nu era bună.

Apoi putem vedea din a doua jumătate a versetului 18 că cuvintele, „am să-i fac un ajutor potrivit pentru el”, au prevestit acțiunea lui Dumnezeu împlinită în versetul 22 prin facerea femeii. Aceste conexiuni logice dintre lucrările și cuvintele lui Dumnezeu revelează o structură teologică simplă, un set coerent de credințe reieșite din acea perioadă a istoriei. Dumnezeu a creat omul pentru a avea grijă de grădină, dar această sarcină necesita atât bărbați cât și femei.

Diversele lucrările ale lui Dumnezeu din această relatare se intersectează, de asemenea, cu alte lucrări, în moduri care scot la iveală structuri teologice sintetice. Dumnezeu deja crease animalele ca să-l pregătească pe Adam să-și exercite autoritatea, punându-l să le dea nume, în versetul 19. Versetul 20 spune că Adam n-a găsit un ajutor printre animale și aceasta explică, parțial, scopul interacțiunii lui Adam cu animalele. Aceste lucrări ale lui Dumnezeu ne dezvăluie o perspectivă teologică simplă, un mod logic de a privi lucrurile. Dumnezeu a rânduit omul ca să domnească peste animale, nu să-și găsească ajutor potrivit printre ele.

În final, mai putem observa intersecția logică dintre două cuvinte revelatoare, în versetul 18. Pe de-o parte, Dumnezeu spune: „Nu este bine ca omul să fie singur”. Această afirmație este motivul pentru care Dumnezeu spune apoi „am să-i fac un ajutor potrivit pentru el”. Această conexiune logică ne dezvăluie punctul de vedere teologic coerent conform căruia soluția lui Dumnezeu pentru existența solitară inacceptabilă a omului era crearea unui ajutor potrivit. Acest exemplu simplu ilustrează un lucru pe care-l întâlnim de nenumărate ori în Vechiul Testament. Structuri teologice sintetice, perspective teologice coerente sunt revelate prin intersecția lucrărilor și cuvintelor divine.

Să trecem la structurile teologice de nivel mediu, ce au caracterizat anumite perioade din istoria Vechiului Testament.

Structuri de nivel mediu

Semnificația unor lucrări și cuvinte specifice ale lui Dumnezeu devine mai clară atunci când acordăm atenție unor structuri teologice sintetice de complexitate medie sau moderată. După cum am văzut, lucrările și cuvintele lui Dumnezeu nu apar izolate unele de altele. Lucru valabil și pentru ansamblurile de lucrări și cuvinte. Care se încadrează în alte structuri teologice mai complexe, caracteristice perioadei istorice avute în vedere.

Există multe feluri de structuri sintetice de nivel mediu, dar, în această lecție, vom analiza doar una: legămintele divine. Mai întâi vom schița dinamica logică a legămintelor, și apoi vom ilustra felul în care aceste structuri logice ne ajută să înțelegem teologia unei perioade istorice. Să începem cu dinamica logică a legămintelor.

De multă vreme se știe că, în Vechiul Testament, credința poporului Israel era bazată pe legământ. Conceptul de legământ străbate întreaga Scriptură. Deși se pot spune multe lucruri despre legământ, noi vom analiza un singur aspect vechi-testamentar: felul în care ele ne ajută să înțelegem caracterul coerent al anumitor revelații divine.

Deși fiecare legământ din Vechiul Testament are particularități speciale, toate prezintă un mod logic de înțelegere a trei elemente principale: loialitatea omului și

consecințele binecuvântării pentru cei ascultători și ale blestemului pentru neascultători. Relația dintre Dumnezeu și om a fost întotdeauna guvernată de conexiuni logice între aceste trei elemente. Dumnezeu Și-a arătat bunăvoința în felul în care a adus omul într-o relație cu El și l-a susținut în această relație. Ca răspuns, omul a trebuit să dovedească loialitate față de Dumnezeu prin împlinirea poruncilor. În plus, fiecare legământ din Vechiul Testament stabilea anumite consecințe: binecuvântarea celor ascultători de poruncile lui Dumnezeu și blestemul celor neascultători.

Este important să înțelegem că fiecare moment din istoria Vechiului Testament a fost guvernat de structurile logice ale acestor legăminte. Acestea au format un tipar care ne ajută să înțelegem organizarea fundamentală a tuturor revelațiilor, prin lucrările și cuvintele lui Dumnezeu. Uneor, revelațiile lui Dumnezeu dovedesc bunăvoința legământului, bunătatea Sa față de oameni. Alteori, lucrările și cuvintele divine exprimă așteptarea Lui ca oamenii să-i fie loiali, arată modul în care omul trebuia să răspundă la bunăvoința divină. Revelațiile divine deseori atrag atenția asupra consecințelor: binecuvântări și blesteme. Înțelegerea structurii teologice din orice moment în Vechiul Testament, se bazează, în mare măsură, pe modul în care fiecare element al revelației divine se integrează în această structură a legământului.

Pentru a ilustra felul în care funcționează aceste structuri sintetice de nivel mediu, să luăm ca exemplu crearea Evei, din Geneza 2. După cum știm, acțiunea din Geneza 2 se petrece în vremea legământului inițial al lui Dumnezeu cu Adam. Vom discuta unicitatea acestui legământ în lecția următoare. În acest moment, pur și simplu vrem să reținem unele moduri evidente în care structurile logice ale bunăvoinței divine, loialității umane și ale consecințelor binecuvântării și blestemului apar în acest pasaj.

În primul rând, Dumnezeu a arătat o bunăvoință uimitoare față de Adam, prin faptul că l-a așezat în grădina Edenului, în Geneza 2:8. Dar observați că lui Adam i s-a dat responsabilitatea de a fi loial. Acesta trebuia să „lucreze și să păzească” grădina. Structurile legămintelor din spatele acestui verset sunt evidente. Dumnezeu a fost bun cu Adam, iar în replica acesta trebuia să lucreze și să păzească grădina, slujind cu credincioșie lui Dumnezeu.

În al doilea rând, în versetul 18, Dumnezeu arată și mai multă bunăvoință față de Adam atunci când observă situația lui, luând decizia de a-i face un ajutor potrivit. Apoi, în versetele 19 și 20, Adam începe să-și îndeplinească responsabilitatea de a fi loial, dând nume animalelor și a înțelege în mod corect că niciun animal nu este potrivit pentru el.

În al treilea rând, în versetele 21 și 22, vedem consecințele ascultării lui Adam în numirea animalelor și în faptul că nu a găsit un ajutor potrivit printre acestea: Dumnezeu l-a binecuvântat dăruindu-i-o pe Eva, ajutorul potrivit. În acest pasaj, nu este prezentată explicit amenințarea consecințelor blestemului divin, dar, dacă Adam nu și-ar fi îndeplinit responsabilitățile, avem toate motivele să credem că Dumnezeu nu l-ar fi binecuvântat astfel. Acest exemplu simplu ilustrează felul în care structurile sintetice de nivel mediu, precum legămintele, ne ajută să înțelegem revelațiile unor anumite lucrări și cuvinte ale lui Dumnezeu.

Cu aceste nivele ale structurilor sintetice în minte, să ne îndreptăm atenția spre structurile sintetice de nivel complex.

Structuri de nivel complex

Când vorbim despre structuri teologice complexe, ne gândim la cadre sau sisteme teologice care merg atât de departe, încât includ multe alte structuri de nivel redus și mediu și pe care apoi le combină cu alte idei. Există multe sisteme teologice complexe în teologia Vechiului Testament, dar ne vom concentra atenția asupra unuia dintre cele mai evidente: ceea ce numim teologia Împărăției lui Dumnezeu.

Putem să discutăm mult pe această temă, dar pentru această lecție este suficient pur și simplu să rezumăm doctrina Împărăției lui Dumnezeu și apoi să analizăm un exemplu care ne ajută să înțelegem structurile teologice ale unui segment din istoria Vechiului Testament.

Doctrina despre Împărăția lui Dumnezeu se referă la planul atotcuprinzător al lui Dumnezeu pentru creația Sa. De la Geneza până la Apocalipsa, vedem că istoria se îndreaptă implacabil către aceeași țintă, ca Dumnezeu să primească onoare și laudă din partea întregii creații prin așezarea domniei Sale glorioase pe pământ, așa cum este și în cer. Toată Scriptura spune că Dumnezeu a rânduit omul, creat după chipul Său, pentru a slui acestui scop, de pregătire a pământului pentru Împărăția Sa glorioasă.

Deși Dumnezeu inițial așezase omul, chipul Său, doar în grădina Edenului, omul a fost chemat să extindă granițele grădinii lui Dumnezeu până la marginile pământului, să se înmulțească și să-l stăpânească, slujind Creatorului. În Geneza 1:28, citim:

Dumnezeu i-a binecuvântat și Dumnezeu le-a zis: „Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care se mișcă pe pământ.(Geneza 1:28)

După căderea în păcat, omul a avut nevoie de răscumpărarea și de puterea lui Dumnezeu pentru a-și duce la îndeplinire sarcina. Iar cei pe care Dumnezeu i-a răscumpărat din păcat sunt în continuare chemați să lărgească Împărăția lui Dumnezeu prin vestirea răscumpărării și domniei Sale peste tot.

Din nefericire, Scripturile ne spun de nenumărate ori că poporul lui Dumnezeu a eșuat în a-și îndeplini misiunea, dar Dumnezeu nu a renunțat la planul pentru împărăția Sa. Planul Său a fost îndeplinit în cele din urmă atunci când a doua persoană din Trinitate S-a întrupat ca om, a trăit o viață sfântă, neprihănită, a plătit pentru păcatele poporului lui Dumnezeu murind pe cruce, a înviat din morți și a primit răsplata cuvenită, ridicându-se la ceruri. Isus domnește acum din ceruri peste toate lucrurile și va reveni în glorie pentru a face toate lucrurile noi. Când va reveni, El va nimici răul de pe pământ în totalitate și va face ceruri noi și un pământ nou. Atunci, pământul va fi plin de cei mântuiți, chipuri sfinte ale lui Dumnezeu, iar Tatăl se va coborî și va umple tot pământul cu slava Sa. Citim astfel în Apocalipsa 21:9-23:

Apoi unul din cei șapte îngeri, care țineau cele șapte potire pline cu cele din urmă șapte urgii, a venit și a vorbit cu mine, și mi-a zis: „Vino să-ți arăt mireasa, nevasta Mielului!” și m-a dus, în Duhul, pe un munte mare și înalt, și mi-a arătat cetatea sfântă, Ierusalimul, care se cobora din cer de la Dumnezeu, având slava lui Dumnezeu. În cetate

n-am văzut niciun Templu; pentru că Domnul Dumnezeu cel Atotputernic ca și Mielul sunt Templul ei. Cetatea n-are trebuință nici de soare, nici de lună, ca s-o lumineze; căci o luminează slava lui Dumnezeu, și făclia ei este Mielul. (Apocalipsa 21:9-11, 22-23).

Până la desăvârșirea tuturor lucrurilor, adică la revenirea lui Hristos în glorie, Dumnezeu a chemat pe toți răscumpărații Săi să preia sarcina de a răspândi Împărăția. Fiecare pas pe care credincioșii Vechiului Testament l-au făcut în această scop a fost pentru împlinirea planului Împărăției lui Dumnezeu.

Viziunea biblică a venirii Împărăției lui Dumnezeu pe pământ formează o structură teologică sintetică atotcuprinzătoare, care ne ajută să înțelegem revelațiile lui Dumnezeu în istorie. Planul pentru Împărăția Sa stă la baza tuturor lucrurilor și cuvintelor rostite în Vechiul Testament. Dumnezeu va fi glorificat prin om, chipul Său, prin extinderea domniei Sale pe tot pământul. Această structură teologică sintetică ne ajută să înțelegem organizarea logică a tuturor revelațiilor divine din Vechiul Testament.

Pentru a vedea felul în care această organizare teologică complexă ne ajută să înțelegem mai clar anumite fragmente din istoria Vechiului Testament, să privim din nou la exemplul creării Evei din Geneza 2. Am văzut că Dumnezeu a făcut și a spus multe lucruri care se intersectează logic în diverse căi. Am mai văzut, de asemenea, că aranjamentul logic al dinamicii legământului atrage atenția asupra faptului că Dumnezeu a arătat multă bunăvoință față de Adam când l-a chemat să-i fie loial, când a îndeplinit unele responsabilități și a fost binecuvântat prin crearea Evei, pentru a-i fi partenera potrivită.

Dar, oricât de util ne-ar fi să vedem aceste structuri teologice, tot mai avem o întrebare importantă. De ce a făcut Dumnezeu toate aceste lucruri? Care a fost scopul Lui final? Răspunsul la aceste întrebări se găsește în teologia Împărăției lui Dumnezeu.

După cum am mai spus, chiar la început, în Geneza 1, Dumnezeu a dat un rol special omului în această lume. Ca chip al Său, omul a fost chemat să fie instrumentul neprihănit prin care paradisul lui Dumnezeu, sau Împărăția Sa, să se răspândească pe tot pământul. Dar Adam nu a putut duce la capăt de unul singur misiunea lui împărătească. Un om singur nu se putea înmulți și domni peste întreg pământul. Așa că, Dumnezeu l-a binecuvântat pe Adam în continuare, dându-i un ajutor potrivit, care îi va permite să-și îplinească menirea în Împărăția lui Dumnezeu. Cu Eva alături de Adam, omul, chipul lui Dumnezeu, putea să se înmulțească și crescând într-un număr mare să pregătească pământul pentru domnia Lui glorioasă. Când vedem crearea Evei prin prisma acestei structuri teologice complexe, înțelegem că acest eveniment a fost un pas important în transformarea întregii lumi în Împărăția lui Dumnezeu.

Vedem, deci, că perioade istorice din Vechiul Testament reflectă structuri teologice sintetice pe mai multe niveluri. La un nivel de complexitate redus, observăm cum lucrări și cuvintele lui Dumnezeu se intersectează. Dacă avansăm către structurile de nivel mediu, precum legămintele divine, putem vedea cum seturi de revelații divine se încadrează în logica unor aranjamente teologice mai extinse. În fine, când folosim structuri sintetice și mai extinse, precum Împărăția lui Dumnezeu, descoperim coerența revelațiilor divine într-un mod și mai limpede.

CONCLUZIE

În această lecție, am studiat modul în care teologii biblici alcătuiesc sinteze sincronice ale teologiei Vechiului Testament. Am observat că sinteza sincronică reprezintă descrierea lucrărilor și cuvintelor revelate ale lui Dumnezeu, în anumite perioade din istoria Vechiului Testament. Am văzut, de asemenea, felul în care informația istorică poate fi obținută din diferite genuri literare, ce se găsesc în Vechiul Testament. Și cum să discernem structurile teologice sintetice ale revelațiilor lui Dumnezeu pe diverse nivele de complexitate, de-a lungul unei perioade din istorie.

Conceperea sintezelor sincronice ale teologiei Vechiului Testament reprezintă o dimensiune vitală a teologiei biblice. Pe măsură ce înțelegem ceea ce Dumnezeu ne-a revelat prin lucrările și cuvintele Sale în anumite perioade ale istoriei Vechiului Testament, vom fi mai bine pregătiți pentru a studia felul în care se dezvoltă teologia în întreaga Biblie.